C/2026/3231

2.7.2026

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru

Společné sdělení Evropskému parlamentu, Evropské radě a Radě – Zachování míru – Plán obranné připravenosti 2030

(nepovinná žádost o vypracování stanoviska)

JOIN(2025) 27 final

(C/2026/3231)

Zpravodaj: **Christian MOOS (DE-III)**

Spoluzpravodaj: **Christophe TYTGAT (BE-kat. 1)**

Poradkyně	Małgorzata DAROWSKA (pro spoluzpravodaje kat. 1)
	Kristýna HELM (pro skupinu I)
Rozhodnutí plenárního shromáždění	18. 3. 2026
Právní základ	čl. 52 odst. 2 jednacího řádu
Žádost o vypracování stanoviska	14. 1. 2026
Právní základ	článek 104 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná sekce	Poradní komise pro průmyslové změny
Přijato v sekci	10. 3. 2026
Přijato na plenárním zasedání	18. 3. 2026
Plenární zasedání č.	604
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	201/4/15

1. Závěry a doporučení

1.1 Vzhledem k tomu, že v Evropě znovu probíhá válka a globální mocnosti svým soupeřením přetvářejí světový řád, EHSV podporuje snahy o vypracování komplexní evropské obranné strategie. Souhlasí se Strategií unie připravenosti a strategií vnitřní bezpečnosti Evropské unie v návaznosti na společnou bílou knihu o budoucnosti evropské obrany 2030. Poukazuje rovněž na svá doporučení ve stanovisku CCMI/256 Plán transformace obranného průmyslu EU.

1.2 Spolehlivá evropská obrana vyžaduje demokratickou odpovědnost a transparentnost spolu s veřejnou kontrolou připravenosti a průmyslových dopadů. EHSV podporuje komplexní evropskou obrannou strategii, jejíž součástí je vojenská připravenost spolu s připraveností civilní, sociální odolnost, diplomacie, mezinárodní právo a prosazování míru, demokracie a lidských práv. Připravenost v oblasti obrany by neměla vést k militarizaci, ale spíše k posílení obranných schopností tak, aby byly slučitelné s civilní a demokratickou kontrolou.

1.3 EHSV oceňuje organizovanou strukturu, cíle, harmonogramy a výstupy plánu, vyjadřuje však politování nad tím, že plán nepočítá s námořní obranou jako základní součást obranné připravenosti EU.

1.4 EHSV vítá určení prioritních oblastí schopností, lituje však, že některé z těchto schopností byly v případě Ukrajiny opožděny či omezeny.

1.5 Obranná připravenost Evropy musí být cílená a musí se soustředit na přesnost, zpravodajské informace, kybernetickou obranu, logistiku, mobilitu, protivzdušnou, kosmickou, námořní, pozemní a protiraketovou obranu a ochranu kritické infrastruktury, včetně železnic a přístavů.

1.6 EHSV vyzývá EU, aby překonala roztříštěnost a posílila a optimalizovala evropskou technologickou a průmyslovou základnu obrany (EDTIB). Měla by rovněž zintenzivnit spolupráci, stimulovat společné zadávání veřejných zakázek, snížit závislost na třetích zemích, i co se týče energetických zdrojů, a zajistit odolnost dodavatelského řetězce i pro dodávky paliv s cílem posílit strategickou autonomii Evropy.

1.7 EHSV varuje před národním protekcionismem při zadávání veřejných zakázek v oblasti obrany. Společné zadávání veřejných zakázek, pokud možno prostřednictvím evropské platformy či agentury, má zásadní význam pro rozvoj evropské obrany a zlepšení interoperability mezi členskými státy. Stejně tak je nezbytné stanovit společný regulační rámec pro vojenský materiál.

1.8 Je třeba upřednostnit výsledky v oblasti schopností a zároveň zajistit inkluzivnost nezbytnou pro kolektivní vnímání evropské odpovědnosti. EHSV zdůrazňuje, že je nezbytné řešit závažné existující sociální problémy, které narušují potřebnou sociální a regionální soudržnost, což se může negativně odrazit i v samotné připravenosti na obranu.

1.9 EHSV vyzdvihuje důležitost rovných podmínek pro veřejné a soukromé podniky. Poukazuje na to, že malým a středním podnikům s příslušnými schopnostmi je třeba poskytovat cílenou podporu, ale vyzývá také k větším pobídkám pro podniky se střední tržní kapitalizací, které zastávají vedoucí postavení v oblasti technologií.

1.10 K vytvoření skutečného prostoru vojenské mobility EU do roku 2027 jsou nutná harmonizovaná pravidla pro dopravu, cla a infrastrukturu. EHSV vyzývá k zavedení měřitelných ukazatelů výkonnosti a k vytvoření systému jednotného celního odbavení s cílem urychlit přeshraniční přesuny.

1.11 Několik členských států znovu zavádí povinnou vojenskou službu. EHSV proto doporučuje uspořádat celounijní diskusi s občanskou společností o požadavcích vojenské a civilní obrany.

1.12 EHSV navrhuje, aby byl vytvořen evropský pakt o obranných schopnostech, jenž by zajistil kvalifikovanou pracovní sílu, a znovu potvrzuje význam pevných pracovních norem, regionální rovnováhy, zapojení sociálních partnerů do průmyslové transformace a dodržování pracovních práv zaměstnanců. EHSV podporuje zásadu nesnižování úrovně právní ochrany v případě těchto pracovních práv pracovníků a rovněž zapojování sociálních partnerů do nezbytné průmyslové transformace prostřednictvím sociálního dialogu a kolektivního vyjednávání.

1.13 EHSV požaduje, aby souběžně s politickou a vojenskou integrací probíhala v oblasti obrany hospodářská a průmyslová integrace a aby byl plně využit potenciál Lisabonské smlouvy.

2. **Obecné připomínky**

2.1 EHSV podporuje komplexní evropskou obrannou strategii, jejíž součástí je vojenská připravenost spolu s připraveností civilní, sociální odolnost, diplomacie, mezinárodní právo a prosazování míru, demokracie a lidských práv ([1]). V této souvislosti EHSV podporuje Strategii unie připravenosti ([2]) a strategii vnitřní bezpečnosti Evropské unie ([3]) v návaznosti na společnou bílou knihu o budoucnosti evropské obrany 2030. EHSV rovněž poukazuje na doporučení obsažená ve stanovisku CCMI/256 Plán transformace obranného průmyslu EU, které se zabývá průmyslovou transformací, na níž je založena obranná připravenost, a s tímto stanoviskem úzce souvisí.

([1]) Úř. věst. C, C/2025/5162, 28.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5162/oj.
([2]) Strategie unie připravenosti EU pro předcházení novým hrozbám a krizím a reakci na ně.
([3]) EUR-Lex – 52025DC0148 – CS – EUR-Lex.

2.2 EHSV oceňuje strukturu plánu, jeho transparentní cíle, harmonogramy a výstupy a to, že jeho součástí jsou opatření, jež mají provádět ozbrojené síly členských států EU. Plán však postrádá jasnost, pokud jde o správu a rozdělení pravomocí mezi klíčové aktéry, k nimž patří Evropská komise, Evropská obranná agentura (EDA), členské státy a NATO. V důsledku toho se rovněž překrývají pilíře obranné připravenosti. Aby byla opatření soudržná, je nutná jasná odpovědnost a správa.

2.3 EHSV bere na vědomí, že plán potvrzuje svrchovanost členských států v oblasti národní bezpečnosti a obrany a jejich odpovědnost za stanovení cílů v oblasti schopností, aby byla zajištěna připravenost ozbrojených sil na strategické a vojenské úkoly. EHSV však rovněž považuje za přínosné posílení koordinace mezi členskými státy a stanovení celkových evropských cílů s jasnými opatřeními a měřitelnými cíli.

2.4 Vzhledem k tomu, že 27 členských států EU má více než 178 zbraňových systémů (na rozdíl od USA, které jich mají 30) a 80 % zakázek je vnitrostátních, nejsou evropské obranné produkty standardizované ani interoperabilní, což způsobuje zdvojování, neefektivitu a vysoké náklady. Stávající roztříštěnost evropského průmyslu oslabuje obrannou připravenost EU. Zkušenosti Ukrajiny s válkou svědčí o významu centralizovaných nákupů a řízení schopností. EHSV podporuje výzvu obsaženou v plánu, jež se týká koordinovanějšího zadávání veřejných zakázek na vojenské vybavení, včetně společných zadávacích řízení, a vyzývá k přijetí vhodných řešení, která zabrání roztříštěnosti a úzkým místům.

2.5 EHSV zdůrazňuje, že je třeba posílit a optimalizovat evropskou technologickou a průmyslovou základnu obrany, snížit roztříštěnost a zdvojování, zintenzivnit spolupráci a sdružování, stimulovat společné zadávání veřejných zakázek, kupovat evropské produkty, minimalizovat zahraniční závislost (mimo jiné prostřednictvím systému evropských preferencí v odvětvích, která jsou z hlediska bezpečnosti citlivá, jako je obrana) a zajistit odolnost dodavatelského řetězce s cílem posílit strategickou autonomii a odolnost Evropy a optimalizovat využívání zdrojů ([4]).

2.6 EHSV zdůrazňuje, že zásadní význam pro dosažení cílů EU v oblasti strategické autonomie a obranné připravenosti má unie kapitálových trhů.

2.7 EHSV poukazuje na to, že je třeba cíleně podporovat malé a střední podniky s příslušnými schopnostmi a poskytovat silnější účinné pobídky inovativním podnikům, které jsou schopny organizovat hodnotové řetězce a integrovat startupy a akademickou obec. Veškeré veřejné investice a zakázky musí zahrnovat sociální podmínky, tak aby bylo možné průmyslu poskytnout lepší pobídky k investicím do prohlubování dovedností, změn kvalifikace, kvalitních pracovních míst a náboru pracovníků v zájmu spravedlivé transformace.

2.8 EHSV potvrzuje, že má-li být transformace evropského obranného průmyslu účinná, je zásadní dodržovat zásadu nesnižování pracovních práv, sociálního dialogu a kolektivního vyjednávání.

2.9 EHSV podtrhuje význam regionálního rozvoje, včetně lepšího využívání Fondu soudržnosti k modernizaci infrastruktury dvojího užití, spolu se zjednodušenými postupy a rovným přístupem k financování.

2.10 Obranná připravenost Evropy se musí zaměřit na schopnost provádět přesné údery, na zpravodajské informace, kybernetickou obranu, logistiku, protivzdušnou, kosmickou, námořní, pozemní a protiraketovou obranu a ochranu kritické infrastruktury, včetně železnic a přístavů, a posílení spojení mezi přístavy a vnitrozemím. To vše zvyšuje odstrašující účinek a zároveň omezuje vedlejší rizika a zlepšuje odolnost.

2.11 EHSV vítá, že byla stanovena klíčová opatření a dílčí cíle, včetně počátečních prioritních oblastí schopností, vyjadřuje však politování nad tím, že některé z těchto schopností (i když již byly k dispozici) byly v případě pomoci Ukrajiny ze strany členských států opožděné či omezené, což snížilo účinnost evropské podpory.

([4]) Úř. věst. C, C/2025/2013, 30.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2013/oj; Úř. věst. C, C/2024/4663, 9.8.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4663/oj; Úř. věst. C, C/2024/4662, 9.8.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4662/oj; Úř. věst. C 486, 21.12.2022, s. 168; Úř. věst. C 129, 11.4.2018, s. 51; Úř. věst. C 288, 31.8.2017, s. 62.

2.12 Rostoucí strategickou hrozbu představuje závislost na kritických surovinách, včetně zdrojů energie. Obranná připravenost proto závisí také na zajištění odolnosti průmyslu a zdrojů prostřednictvím diverzifikovaných a spolehlivých dodavatelských řetězců nacházejících se v EU (jako v případě biopaliv z udržitelné evropské biomasy) a zpracovatelských kapacit v Evropě ([5]).

3. **Plán pro obrannou připravenost 2030 – posouzení a doporučení**

3.1 EHSV vítá skutečnost, že plán propojuje politiky v oblasti průmyslu, inovací, zadávání veřejných zakázek a mobility do soudržného celku, jenž má zajistit, aby byla Evropa do roku 2030 připravena na obranu, včetně celoevropských stěžejních projektů, celounijního prostoru vojenské mobility do roku 2027 a vazeb na finanční strukturu plánu ReArm Europe.

3.2 EHSV varuje před protekcionismem jednotlivých členských států při zadávání veřejných zakázek v oblasti obrany a vyzývá k nalezení řešení. Ochrana domácích průmyslových odvětví před spravedlivou evropskou hospodářskou soutěží vede k neefektivitě, duplikaci a vyšším nákladům. Protekcionismus tříští trhy, způsobuje nadbytečnou produkci, brání inovacím, narušuje důvěru mezi členskými státy a může být překážkou pro interoperabilitu.

3.3 Je naléhavě nutné poskytnout odvětví průmyslu jasné a okamžité pokyny ohledně účasti na společném zadávání veřejných zakázek, zejména pokud jde o daňové záležitosti, jako je osvobození od DPH podle článku 20 nařízení SAFE. Tyto pokyny by měly být důsledně zohledněny v platném rámci pro zadávání veřejných zakázek v oblasti obrany a bezpečnosti, včetně směrnice 2009/81/ES ([6]), i v pravidlech EU v oblasti způsobilosti nákladů na komponenty a subsystémy. Větší transparentnost umožní podnikům účinněji plánovat výrobu a investice. Zásadní význam má rovněž vyjasnění pravidel státní podpory pro investice financované z veřejných zdrojů.

3.4 V kapitole 5 plánu se správně poukazuje na potřebu odstranit nedostatky v oblasti schopností a posílit konkurenceschopnost Evropy, jelikož rychlost a účinnost má v těchto oblastech pro připravenost zásadní význam. Je třeba upřednostnit výsledky v oblasti schopností a zároveň zajistit inkluzivnost nezbytnou pro účinnou společnou obranu, strategickou autonomii a kolektivní vnímání evropské odpovědnosti.

3.5 EHSV naléhavě vyzývá k vytvoření skutečného jednotného trhu s obranným vybavením, jenž by byl založený na transparentnosti a společných normách a zajistil by rovné podmínky pro veřejné a soukromé podniky.

3.6 V plánu se správně vyzývá ke koordinovaným investicím, k rozšiřování průmyslu a k větší operační připravenosti. Nejedná se však o nic nového a EHSV již dlouho upozorňuje na to, že obrana Evropy je stále roztříštěná ([7]). Iniciativy, jako je EDIRPA, byly důležitými pilotními opatřeními, ale jsou jen dočasné a příliš omezené jak z hlediska financování, tak z hlediska institucionálního rozsahu. K dosažení cíle společného zadávání veřejných zakázek ve výši 40 % do roku 2027 musí mít EU stálou platformu či agenturu pro zadávání veřejných zakázek, která bude tyto zakázky koordinovat, standardizovat a rozšiřovat.

3.7 Tato platforma či agentura by mohla přinést úspory z rozsahu, zvýšit transparentnost a podpořit malé a střední podniky prostřednictvím otevřených digitálních nabídkových řízení. Neměla by fungovat jako „bruselský nákupčí“, ale jako centrum spolupráce. (Jako příklad by mohlo sloužit zadávání zakázek na očkovací látky během pandemie COVID-19). Základ tvoří EDIRPA, Evropský obranný fond (EDF) a Evropská obranná agentura (EDA), avšak dosud chybí institucionální subjekt pro trvalé kolektivní zadávání veřejných zakázek, jímž by byla právně zakotvená, společně řízená a odpovídajícím způsobem financovaná platforma.

3.8 Cíl společného zadávání veřejných zakázek ve výši 40 %, který je stanovený v plánu, je ambiciózní i zásadně důležitý. EHSV doporučuje stanovit průběžné dílčí cíle (25 % do roku 2026), transparentní podávání zpráv a přístup na základě otevřené struktury, který by využíval společné definované technické normy a rozhraní k tomu, aby byla zajištěna interoperabilita a zabránilo se proprietárnímu uzamčení.

([5]) Úř. věst. C 349, 29.9.2023, s. 142; Úř. věst. C, C/2023/857, 8.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/857/oj.

([6]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/81/ES ze dne 13. července 2009 o koordinaci postupů při zadávání některých zakázek na stavební práce, dodávky a služby zadavateli v oblasti obrany a bezpečnosti a o změně směrnic 2004/17/ES a 2004/18/ES (Úř. věst. L 216, 20.8.2009, s. 76, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj).

([7]) EUR-Lex – 52025DC0148 – CS – EUR-Lex.

3.9 EHSV bere na vědomí ambiciózní stěžejní programy, jako je Iniciativa pro evropskou dronovou obranu, Hlídka východního křídla, Evropský vzdušný a kosmický štít a síť koridorů pro vojenskou mobilitu, a požaduje, aby byly jasně stanoveny mechanismy správy.

3.10 Klíčový význam pro evropskou bezpečnost a obranu i pro podporu Ukrajiny ze strany EU má vojenská mobilita. K dosažení plně integrovaného prostoru vojenské mobility EU do roku 2027 je nutný harmonizovaný dopravní rámec, jenž se bude vyznačovat jednotnými postupy, standardizovanými celními prohlášeními a posílenými schopnostmi dvojího užití. Pro účely vojenské mobility je nezbytná spolehlivá infrastruktura pro dodávky kapalných paliv. Energetická infrastruktura, která by měla být co nejdříve plně udržitelná, je důležitá pro obrannou připravenost a dvojí užití. Zásadně důležitá je lepší koordinace mezi civilními a vojenskými orgány, interoperabilní infrastruktura a jasné ukazatele výkonnosti. Vzhledem k tomu, že 95 % investic má dvojí užití, podporuje EHSV systém jednotného celního odbavení, který by usnadnil přeshraniční přesuny. Jakmile se jedná o veřejnou infrastrukturu, musí být zapojeni i sociální partneři. Nedílnou součástí obrany a vojenské mobility je námořní obrana. EHSV navrhuje, aby se zásadní součástí reakce EU v oblasti obranné připravenosti stala námořní obrana, a zdůrazňuje, že je třeba do seznamů kritické infrastruktury, kterou je třeba chránit, zahrnout i přístavy. EHSV vyzývá k plnému zapojení sociálních partnerů do všech procesů spojených s případnou revizí stávajících předpisů týkajících se vojenské mobility ve všech případech, kdy se tyto předpisy dotýkají i pracovníků v civilním sektoru.

3.11 Rozsáhlé přesuny vojsk a vybavení vyžadují rozsáhlé a snadno dostupné kapacity dvojího užití, zejména kolejová vozidla. EHSV se tedy vyslovuje pro to, aby byly vyčleněné zdroje sdružovány, a vyzývá Komisi, aby využila cílené finanční programy ke konsolidaci a doplnění flotil. EHSV rovněž zdůrazňuje, že hlavní přístavy EU musí být v daleko větší míře integrovány se železniční sítí, což je i nadále slabý článek logistického řetězce.

3.12 Plán ReArm Europe by měl zahrnovat záruky Evropské investiční banky (EIB) a Evropského investičního fondu (EIF), předběžné dohody o nákupu a nástroje pro sdílení rizik s cílem rozšířit průmyslovou kapacitu. Zrychlené schvalování státní podpory se musí uplatňovat na projekty s prokázanou evropskou přidanou hodnotou a s pozitivním dopadem na zaměstnanost ([8]). EHSV obecněji doporučuje posílit úlohu skupiny EIB při transformaci evropské technologické a průmyslové základny obrany a vyzdvihuje přínos Nástroje pro kapitálové investice pro obranu, který využívá fond EIF při mobilizaci kapitálového financování pro evropské podniky působící v oblasti obrany a dvojího užití.

3.13 Evropa by měla vytvořit centra pro inovace v oblasti obrany a testovací infrastrukturu, podporovat zadávání veřejných zakázek na základě výzev v souladu se stěžejními projekty a zařadit odborné znalosti Ukrajiny v oblasti dronů, raket, kybernetických a logistických technologií do jasných rámců a norem pro sdílení duševního vlastnictví založených na evropských hodnotách.

3.14 Evropa čelí mnohonásobné krizi. Zároveň má zásadní význam strategická jasnost a rychlé vyřešení okamžitých nedostatků v oblasti schopností, zejména s cílem nadále podporovat Ukrajinu. Ty musí doprovázet cílený plán, který stanoví nutné priority a bude mít globální zaměření.

4. **Hledisko občanské společnosti v oblasti obranné připravenosti**

4.1 EHSV uznává význam technologií a infrastruktury, u nichž je možné dvojí užití, a těch, které jsou pro dvojí užití přímo určeny, a vyzývá k přijetí zvláštních provozních opatření, která zajistí, aby tyto schopnosti občanské společnosti rovněž umožnily využívat posílené obranné schopnosti a zvýšenou obrannou připravenost.

4.2 Dodatečné výdaje na obranu nesmí být vyčleňovány na úkor sociálního acquis EU a jejích členských států. Vzhledem k tomu, že 100 milionů občanů EU žije v chudobě nebo je chudobou ohroženo, důležitým aspektem odolnosti naší společnosti je i sociální soudržnost.

([8]) Úř. věst. C, C/2025/2013, 30.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2013/oj.

4.3 Několik členských států znovu zavádí povinnou vojenskou službu. EHSV proto doporučuje uspořádat celounijní diskusi s občanskou společností o požadavcích vojenské a civilní obrany. Tato diskuse by mohla být provázána s kampaní, kterou Komise plánuje uskutečnit v souvislosti s Mnichovskou bezpečnostní konferencí a jež má název *Protect What Matters. Together*. (Společně chránit, co je důležité).

4.4 EHSV vyzývá k celospolečenskému evropskému přístupu k vojenské a civilní odolnosti a poukazuje na význam zapojení občanské společnosti, vzdělávání, celoživotního učení a účasti občanů ([9]). Občané musí sami sebe vnímat jako aktivní účastníky obranného ekosystému, ať už ve vojenském, nebo civilním kontextu.

4.5 Zásadní význam pro reakci na krize a soudržnost mají nadále i dobrovolnické organizace. Měly by být uznány jako partneři, kteří zajišťují prvotní reakci, a mělo by jim být poskytováno stabilní financování, odborná příprava a právní status. Veřejné služby jsou pilířem infrastruktury, kontinuity, mobility a demokratické odolnosti. Základem obranné připravenosti jsou investice, interoperabilita a ochrana zaměstnanců.

4.6 Práva vojáků se v celé EU značně liší. Účinná interoperabilita vyžaduje určitou míru harmonizace v této oblasti, jež bude v souladu s hodnotami EU, které mají tito vojáci chránit a bránit. V mírových podmínkách by to mělo znamenat právo na shromažďování, sociální dialog a zastoupení, zdraví, bezpečnost a ochranu rodiny, vzdělávání a etiku, v souladu s nadřazeností civilní moci a s humanitárním právem, a spravedlivé pracovní podmínky, profesní mobilitu a podporu transformace.

4.7 Do plánování připravenosti musí být zapojeni partneři z řad občanské společnosti. Strukturovaný dialog mezi orgány a občany posiluje důvěru, legitimitu a sdílenou odpovědnost ([10]).

4.8 Zásadní význam pro odolnost společnosti a pro boj proti dezinformacím a manipulaci má formální a neformální vzdělávání, občanská příprava a udržitelné financování aktérů občanské společnosti. Jsou nanejvýš důležité pro vytváření evropské identity založené na míru, službě a solidaritě. Důraz by měl být kladen na rychlé učení, soustavný rozvoj kognitivních dovedností a účinné využívání umělé inteligence v boji proti polarizaci a dezinformacím v kontextu nastupujícího kognitivního válčení, což posílí odolnost společnosti a přinese vojenské a strategické výhody.

4.9 V odolné Evropě musí jít technologická kapacita ruku v ruce se sociální soudržností. EHSV navrhuje, aby byl vytvořen evropský pakt o obranných dovednostech, přísné pracovní normy, meziodvětvová mobilita, regionální rovnováha a zajištěno zapojení sociálních partnerů do průmyslové transformace a dodržování pracovních práv zaměstnanců. EHSV rovněž podporuje zavedení pilotního projektu Záruka k získání dovedností prostřednictvím urychleného provádění a pečlivého monitorování mikrocertifikátů a individuálních vzdělávacích účtů, přičemž cílem je mít v sektoru obrany k dispozici všestrannou a odolnou pracovní sílu.

4.10 Nikdy nesmí být zpochybňována demokratická odpovědnost. EHSV navrhuje zavést veřejný přehled, jenž by byl začleněn do výroční zprávy o obranné připravenosti a sledoval by dopady na zadávání veřejných zakázek, inovace a zaměstnanost. Dále doporučuje provádět roční hodnocení hospodářské soutěže a malých a středních podniků a soustavná opatření týkající se kontroly zbraní a transparentnosti na podporu stability.

4.11 Evropa musí vybudovat obrannou kapacitu, která bude chránit mír, ale nebude militarizovat, bude odrazovat, ale nebude mít za cíl ovládat, a bude sjednocovat, nikoli rozdělovat. Ochranný štít svobodné Evropy žijící v míru tvoří spolehlivá obranyschopnost a soudržná průmyslová základna, dynamická občanská společnost, aktivní občané a demokratický dohled.

([9]) Úř. věst. C, C/2026/42, 16.1.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/42/oj.

([10]) Úř. věst. C, C/2025/2957, 16.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2957/oj; Úř. věst. C, C/2024/2481, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj.

5. **Sladění ambicí s možnostmi**

5.1 Výbor zdůrazňuje, že evropská obranná politika musí být i nadále ambiciózní, avšak realistická a zaměřit se na to, čeho lze v příštím desetiletí dosáhnout. Neměly by být prováděny žádné iniciativy EU v oblasti obrany nebo bezpečnosti, které by byly na úkor sociálního pokroku, práv pracovníků nebo pracovních podmínek. Zvýšení výrobní kapacity evropského obranného průmyslu bude úspěšné pouze tehdy, bude-li doprovázeno soudržnou průmyslovou strategií, jelikož je nutné, aby EU investovala do celého hodnotového řetězce. Nedávno ohlášené rozsáhlé investice se musí projevit v dlouhodobých objednávkách pro podniky.

5.2 Stejně důležitý je společný regulační rámec pro vojenské zboží, jenž by byl založen na sdílených normách, vzájemném uznávání a zjednodušených postupech, které by urychlily vývoj, certifikaci a nasazení. Regulace musí umožňovat schopnosti, nikoli je blokovat.

5.3 EHSV konstatuje, že v plánu se nezmiňuje, že je nutné, aby u dodavatelů a produktů byly splněny podmínky způsobilosti, jak se vyžaduje v článku 16 nařízení SAFE nebo v nařízení o programu EDIP. V důsledku tohoto opomenutí by mohlo dojít během provádění k oslabení kvalifikačních norem, a to i ve stěžejních projektech. Vzhledem k citlivé povaze obranných iniciativ by mělo být v plánu výslovně potvrzeno dodržování požadavků na způsobilost a bezpečnost dodávek, aby byly v souladu se stávajícími předpisy a byly zachovány vysoké standardy.

5.4 EHSV uznává, že se geopolitická situace zásadně změnila, a vyzývá proto k tomu, aby se hospodářská a průmyslová integrace v oblasti obrany prohloubila souběžně s integrací politickou a vojenskou. To bude znamenat, že bude třeba plně využít potenciál Lisabonské smlouvy, včetně praktického uplatnění doložky o vzájemné pomoci podle čl. 42 odst. 7 SEU, posílit Vojenský štáb EU, dodat skutečný význam doložce o vzájemné pomoci a vytvořit Radu ministrů obrany s cílem podpořit společný rozvoj schopností, vybudovat účinnou evropskou obrannou unii a učinit z EU pilíř stability v multipolárním světě.

5.5 EHSV se domnívá, že zásadní význam pro obrannou připravenost má rychlé rozhodování. Opakuje proto, že vedle toho, že je třeba mít nejlepší průmyslovou základnu obrany, je třeba upustit od jednomyslného rozhodování v zahraniční a bezpečnostní politice. EHSV bere na vědomí usnesení Evropského parlamentu ze dne 22. října 2025 ([11]), které se – kromě dalších důležitých otázek – zabývá tímto důležitým tématem, a opakuje své vlastní závěry uvedené v předchozím stanovisku ([12]), v němž se uvádí jako přechodné řešení pro dosažení tohoto cíle jedna ze dvou následujících možností:

— buď zavést dočasné zkušební období hlasování kvalifikovanou většinou nebo posílenou kvalifikovanou většinou (tj. vyšší prahové hodnoty pro kvalifikovanou většinu), nebo

— lze ve větší míře využívat článek 44 SEU s cílem umožnit na základě delegování Rady členským státům, jež si přejí udělat více a mají odpovídající schopnosti, vzájemnou spolupráci v oblasti společné bezpečnostní a obranné politiky (SBOP).

V Bruselu dne 18. března 2026.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Séamus BOLAND

([11]) Evropský parlament, 2024–2029, Přijaté texty.
([12]) Úř. věst. C 140, 21.4.2023, s. 20.